

- [Uusimmat](#)
- [Luetuimmat](#)
- [Kotimaa](#)
- [Ulkomaat](#)
- [Rikos](#)
- [Talous](#)
- [IT](#)
- [tutkiva45.fi](#)
- [Eduskuntavaalit](#)
- [Mielipiteet](#)
 - [Blogit](#)
 - [Kolumnit](#)
 - [Nettiversaat](#)
 - [Kommentit](#)
 - [Politiikan korjaussarja](#)
 - [Vinkkimtehjet](#)
- [Aiheet](#)
- Lisää ▾
 - [Kulttuuri](#)
 - [Huomenta Suomi](#)
 - [Arkisto](#)

Valhe leviää somessa kuin väärä raha – faktantarkistus entistä tärkeämpää

[Kotimaa](#) Julkaistu 02.04.2015 08:07

15

[Kuvakaappaus Faktabaarin Taru Taipaleen \(kesk.\) ja Mikko Salon \(oik.\) vierailusta MTV3:n Huomenta Suomessa 2. huhtikuuta 2015.](#)

Vaalien lähestyminen saa etenkin sosiaalisen median pursuilemaan väitteitä, joiden todenperäisyyttä voi vain arvailla. Mihin voi enää luottaa? Tähän selvennyistä pyrkii tarjoamaan vuoden journalistisena tekona Suuria Journalistipalkinto -gaalassa palkittu Faktabaari.

– Saamme yleisöltä väitteitä tarkastettavaksi, emme ainoastaan ojo vääriä väitteitä, vaan myös todennetaan, pitääkö jokin väite paikkansa, kertoo MTV:n Huomenta Suomessa vierailut Taru Taipale, yksi Faktabaarin viidestä ydinjäsenestä.

Näin vinkkaat väärän väitteen Faktabaarille:

Kansalainen käy [sivuillamme](#) ja täyttää lomakkeeseen tiedot. Tarvitaan dokumentti, että kyseinen väite on esitetty ja tieto, että missä. Pelkästään kuulopuheita emme voi tarkistaa.

Lähdemme sitten katsomaan, missä on alkuperäinen lähde, mikä todentaa väitteen. Kun asia on selvitetty, julkaisemme tiedon.

Kattavaa faktantarkistukseen viisikko käyttää apuna myös mittavaa verkostoaan. Yleisövihaajien lisäksi tarkistajaryhmässä on 50–60 ihmistä akateemisilta aloilta.

– Voidaan puhua ihan globaalista ilmiöstäkin. Yhden asiantuntijan kanssa juttelin, niin vastaavia palveluita on maailmalla lähes sata, mutta mitään tarkkaa lukua ei käsittäkseni ole. Joissain maissa tälle on varmasti vielä huutavampi tarve. Pyrimme luotsimaan faktapohjaisempaa julkista keskustelua, taustoittaa Mikko Salo Faktabaarista.

Aina totuus ei selviä

Maailma ei kuitenkaan ole niin mustavalkoinen, että jokaisesta väitteestä saisi totuuden selville.

– Ei löydy aina. Se on ilman muuta tiedetty alusta pitäen. Meillä on tällainen 50-50-kategoria ja Baaripuhetta-blogi, jossa käsittelemme vaikeita asioita, Salo kertoo.

Myös sivuston Debattibaarissa puidaan haastavia väitteitä argumentein omalla nimellä.

Faktabaari korostaa, että he eivät tarkista poliittisesti väärittyneitä väitteitä.

– Saamme pyyntöjä selvittää tai ottaa kantaa sellaisiin asioihin, jotka ovat puhtaasti poliittisia päätöksiä, esim. Malmin lentokentän kohtalo ei ole fakta, joka on tarkistettavissa.

Luvut ovat parhaiten tarkistettavissa, mutta nekin on laitettava omaan kontekstiinsa. Tarpeeksi merkittävänä Faktabaari piti esimerkiksi keskustan kansanedustajan Tuomo Puumalan laskuvirhettä tiestötiedotteessaan. Puumala oli väittänyt, että Suomen tiestön korjausvelka on kasvanut kokonaisuudessaan 2,4 miljardiin euroon, vaikka tämä summa kattaa myös rataverkon sekä vesiväylien korjausvelan. Pelkän tiestön osuus on 1,2 miljardia.

Vääriä väittämiä viskotaan somessa harva se päivä, mutta koska tästä ei ole tilastollista faktaa, ei Faktabaari ota kantaa väärien huhujen määrään tai sen leistymiseen. Sosiaalisessa mediassa kärjistäjät ovat kuitenkin valitettavasti kuninkaita.

– Asian korjaaminen voi olla paljon vaikeampaa. Väärä tieto etenee liukkaasti sosiaalisessa mediassa, ihmiset jakavat sitä toisilleen. Oikaistu tieto ei liiku välttämättä yhtä nopeasti, Taipale tuumaa.

Mainos

- [Faktoja tarkistava Faktabaari on Vuoden journalistinen teko ke 11.3.](#)

Jukka Auramies

jukka.auramies(at)mtv.fi

[@Auramies](#)

[Kommentoi \(15 \)](#)

[Jaa](#)

Suosittele 247

Twittaa 21

[G+](#) 0

Luetuimmat: Uutiset

- [Myös keskusta kärkehti nolosta mokasta – vaalimateriaalia tehty Virossa](#)
[Kotimaa09:33](#)
- [KUVAT: Uhri yllätti raiskausta yrittäneen pahemman kerran – kahdesti ▶](#)
[Ulkomaat12:16](#)
- [Hylyn epäillään ajelehtineen yli neljä vuotta ja 6000 kilometriä – sisällä yllätysmatkustajia](#)
[Ulkomaatsu 12.4.](#)
- [Lääkärelehti: Rokottamattomuus oli koitua kaksivuotiaan kohtaloksi](#)
[Kotimaa11:02](#)
- [Yksivuotias kuoli tragediassa – ampujaksi epäillään kolmevuotiasta](#)
[Ulkomaat06:50](#)

[Katso lisää](#)

Uusimmat: Kotimaa

- [Haglund: Pohjoismaisten puolustusministerien yhteisartikkelia ei suunniteltu salassa](#)
[Kotimaa 16:05](#)
- [Kysely: Nettiäänestys saisi nuoret uurnille](#)
[Kotimaa 15:27](#)
- ["Suomi päättää omista asioistaan" – tässä Niinistön koko vastaus Venäjän Nato-](#)